

Kolozsvár, 2022. március 2. - **Újraindulhat a kolozsvári Bánffy-palota restitúciós pere, miután olyan dokumentumok kerültek elő, amelyek megkérdőjelezzik a korábbi restitúció törvényességét** - írta szerdán a Maszol.ro erdélyi magyar hírportál.

A Kolozsvár főterén álló műemléképület nagyobb részét a bíróság Nicolae Rosca román vállalkozó örököseinek szolgáltatta vissza 1999-ben, akik az utolsó tulajdonos: Bánffy Dénes kézzel írott végrendelete és adománylevelei alapján kérték vissza a palota termeinek a háromnegyed részét. Állításuk szerint a Szeben megyei dúsgazdag vállalkozó sokszor kisegítette az anyagi gondokkal küzdő Bánffy Dénest, aki a palota egy-egy lakosztályával törlesztette adósságait, és végrendeletében is a vállalkozóra hagyta vagyonát. A palotában működő Kolozsvári Művészeti Múzeum fenntartója, a Kolozs megyei önkormányzat több elvesztett per után januárban hozott határozatot az épület felméréséről, hogy az így elkészítendő dokumentáció a visszaszolgáltatás alapjául szolgálhasson.

A Művészeti Múzeumot 2014 óta vezető Lucian Nastasa-Kovács történész az elmúlt időszakban olyan levéltári dokumentumokat talált, amelyek a restitúció törvénytelenységére utalnak. A romániai restitúciós törvény ugyanis a kommunista diktatúra idején államosított ingatlanok visszaszolgáltatását írja elő, a levéltári adatok szerint azonban az ingatlan már korábban román állami tulajdonban volt.

Románia ugyanis az 1944 augusztus 23-i háborús átállását követően létrehozta az Ellenséges Vagyonokat Ellenőrző és Kezelő Pénztárat (CASBI). A pénztár ellenséges vagyonnak vélelmezte mindazoknak az észak-erdélyi arisztokratáknak, üzletembereknek a vagyonát, akik 1944 szeptemberében nem tartózkodtak a visszafoglalt területeken.

A történész felidézte: a palota háború előtti tulajdonosa, Bánffy Albert Bécsben halt meg, felesége, Montbach Sarolta és fia, Bánffy Dénes 1945 szeptemberében tértek vissza Kolozsvárra. 1946-ban próbálták visszaszerezni ingatlanjaikat arra hivatkozva, hogy nem a visszatérő román hatóságok elől menekültek külföldre, hanem gyógykezelésen voltak, de folyamodványukat nem fogadták el. Szovjetellenes magatartással vádolták őket, és vagyonuk továbbra is a CASBI felügyelete alatt maradt. Egy-egy apartmant kaptak a palotában, de 1949-ben ezekből is kilakoltatták őket.

Lucian Nastasa-Kovács nyomatékosította: mindig támogatta az illegálisan elvett javak visszaszolgáltatását, de ha már Bánffy Dénesnek nem volt leszármazottja, fontos lenne, hogy a Bánffy-palota a közösség szolgálatában maradjon. A múzeumigazgató elmondta: átadta a Kolozs megyei önkormányzatnak a kutatásait összegző dossziét, amely alapján a restitúció felülvizsgálatát lehet kezdeményezni.

A kolozsvári Bánffy-palotát Bánffy György, Erdély gubernátora építtette 1773 és 1786 között Johann Eberhard Blaumann böblingeni származású építész és kőfaragó tervei alapján. A gubernátor a palotában fogadta 1817-ben az Erdélybe látogató I. Ferenc császárt, és feleségét Karolina Augusztát. Ferenc József császár és király 1852-ben és 1887-ben is vendégeskedett a palotában.

A palota mai képe az 1960-1970-es évek helyreállításai során alakult ki. Az értékes műemlék az 1970-es évek elejétől a Kolozsvári Művészeti Múzeumnak ad otthont.